

X. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1924 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1923 oli päättänyt asettaa¹⁾, kuului vuonna 1924 rakennustarkastaja A. M. S. Gripenberg puheenjohtajana, professori O. A. Tarjanne varapuheenjohtajana, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. A. K. Brunila, huonekalupuu-seppä M. W. Långholm ja kaupunginarkkitehti J. G. Taucher. Sihteerinä toimi filosofianmaisteri G. V. Brotherus. Perustava kokous pidettiin helmikuun 12 p:nä.

Vuoden varrella oli kaikkiaan 21 kokousta. Toimikunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 205 ja lähetettyjen kirjelmien 34. Menojen peittämiseksi osoitti rahatoimikamari vuoden varrella käyttövaroistaan kaikkiaan 7,500 markkaa. Toimikunnan todelliset menot nousivat 6,624: 65 markkaan.

Toimikunta antoi puheenjohtajalleen tehtäväksi neuvotella yleisten rakennusten ylihallituksen kanssa parhaimmasta tavasta, jolla yhteistyö sen ja toimikunnan välillä olisi järjestettävä. Näiden neuvottelujen tuloksena olikin sopimus, että yleisten rakennusten ylihallitus ei tarkastaisi rakennuspiirustuksia ennenkuin toimikunta puolestaan oli tarkastanut julkisivupiirustukset.

Kaupunginvaltuuston antaman ohjeen mukaisesti lähetti toimikunta valtuustolle ehdotuksensa johtosäännökseen, jonka valtuusto, kuultuaan asiassa yleisten töitten hallitusta ja rahatoimikamaria, erinäisillä muutoksilla ja lisäyksillä vahvisti. Tämän johtosäännön mukaan tulee toimikunnan tarkastaa vahvistetun asemakaavan sisäpuolelle tai niihin kaupunkiin yhdistetyn alueen osiin, joita varten kaupunginvaltuusto on vahvistanut jaoituskaavan, rakennettavaksi ajottujen uutisrakennusten julkisivupiirustukset; tehdä aloitteita yleisten julkisivukaavioiden laatimiseksi erityisiä kaupunkialueen katuja ja paikkoja varten sekä tutkia ja vahvistaa nämä kaaviot; valvoa, ettei julkisivuja, päätyjä tai muita rakennuksen osia rumenneta nimikilvillä, maalauksilla eikä muilla semmoisilla, sekä tehdä kaupunginvaltuustolle esityksiä kunniakirjojen antamisesta niille talonmistajille ja arkkitehdeille, jotka ovat teettäneet rakennustaiteellisesti erittäin ansiokkaita rakennuksia.

Toimikunta ryhtyi varsinaiseen työhönsä maaliskuun 21 p:nä, ja kokountui sen jälkeen säännöllisesti määrättyinä päivinä joka toinen viikko.

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 151 ja 160.

Selontekovuonna tarkasti toimikunta julkisivupiirustuksia yhteensä 53 uutisrakennusta varten, ja hyväksyttiin tällöin suuri määrä piirustuksia vasta sen jälkeen kun toimikunnan määräämät erityiset muutokset oli suoritettu. Tämän lisäksi tarkasti toimikunta myöskin erinäisiä piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia sekä aitoja, vahti- ja muita vajoja y. m. s. varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kesäkuun 11 p:nä oli päättänyt, että kivitaloja varten varatut tontit kortteleissa n:ot 530, 533, 535, 539—554, 557 ja 582 Pakaankadun varrella, oli annettava vuokralle, sekä että niille tehtävät rakennukset mitä niiden korkeuteen, ääriiviivoihin ja kerrosten lukuun tulee oli rakennettava toimikunnan laatimain ja vahvistamain julkisivukaavioiden mukaan, vahvisti toimikunta heinäkuun 27 p:nä kortteleille n:oille 542 ja 545 kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan laatimat kaaviot. Tämän yhteydessä mainittakoon, että toimikunta, jonka kaupunginvaltuusto on valtuuttanut teettämään ja vahvistamaan julkisivukaavioita eri osiin kaupunkia, on katsonut voivansa hyväksyä Tjänstemannabostads aktiebolaget Sampsavägen 50 — Virkamiesasunto osakeyhtiö Sampsantie 50 nimisen yhtiön uutisrakennusta varten tontille n:o 50 korttelissa n:o 801 tehdyt piirustukset, vaikkakin ne poikkeavat kaupunginvaltuuston mainittua korttelia varten vahvistamista julkisivukaavioista sikäli, että rakennukseen oli suunniteltu keskusosa, joka yhdellä kerroksella ylitti sivustat.

Noudattamalla toimikunnan johtosäännön 2 §:n 4 kohdan määräystä, toimitti toimikunta kaupungin eri osissa tarkastuksia ja huomasi tällöin, että rakennusten päätyihin on useissa taloissa maalattu erittäin rumia ilmoituksia. Tämän johdosta on toimikunta tehnyt maistraatille esityksen, että joukko talonomistajia velvoitettaisiin ennen kesäkuun 1 p:ä 1925 maalauttamaan rakennustensa päädyt tavalla, jonka toimikunta voi hyväksyä. Sitäpaitsi pohdittiin kysymystä, eikö voitaisi poistaa sellaisia rakennusten julkisivujen kilpiä, jotka pistävät rakennuksen sokkelilinjan yli pitemmälle kuin mitä rakennusjärjestyksen 96 § sallii. Koska mainitunlaisia kilpiä on sangen paljon ja koska voimassa oleva rakennusjärjestys paraillaan on uudistuksen alaisena, jolloin tämä määräys nähtävästi tulee muutetuksi, ei toimikunta toistaiseksi katsonut voivansa ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin asiassa. Sitävastoin on toimikunta koettanut estää uusien tälläisten kilpien ilmestymistä ja on maistraatti ja rahatoimikamari siinä tarkoituksessa varannut toimikunnalle tilaisuuden antaa lausuntonsa asianomaisille viranomaisille jätetyistä hakemuksista.

Koska ne uutisrakennukset, jotka ovat rakennetut toimikunnan tarkastamien piirustusten mukaan, vuoden vaihteessa eivät olleet täysin valmiit ja kun toimikunta oli sitä mieltä, ettei uutisrakennuksen rakennustaiteellista puolta voida arvostella yksinomaan piirustusten nojalla, ei toimikunta vielä katsonut voivansa ottaa harkittavaksi kysymystä siitä, ansaitsisiko joku talonomistaja tai arkkitehti kunniakirjoja.